

PATVIRTINTA
VšĮ Šilutės ligoninės
vyriausiojo gydytojo
2025 m. lapkričio 28 d.
įsakymu Nr. A1-107

MIRŠTANČIO PACIENTO IR JO ARTIMŲJŲ ORAUS ATSISVEIKINIMO BEI JŲ PRIVATUMO UŽTIKRINIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo viešojoje įstaigoje Šilutės ligoninėje (toliau – Ligoninė) galimybės mirštančiam pacientui ir jo artimiesiems atsisveikinti ir mirštančiam pacientui oriai numirti, užtikrinant teisę į privatumą, tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato Ligoninėje galimybę mirštančiam pacientui ir jo artimiesiems oriai, pagarbiai ir ramiai atsisveikinti.
2. Aprašo tikslas – suteikti mirštančiam pacientui ir jo artimiesiems galimybę oriai, pagarbiai ir ramiai atsisveikinti, atsižvelgiant į jų emocinius, dvasinius ir kultūrinius poreikius.
3. Aprašas taikomas Ligoninės struktūriniuose padaliniuose, kuriuose teikiamos stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos.
4. Aprašu vadovaujasi visi Ligoninės sveikatos priežiūros specialistai ir kiti darbuotojai, kontaktuojantys su mirštančiais pacientais ir jų artimaisiais.
5. Apraše vartojamos sąvokos:
 - 5.1. **Mirtis** – yra galutinis organizmo fizinės būties etapas, kai nutrūksta gyvybinės funkcijos, tokios kaip širdies veikla, kvėpavimas ir smegenų veikla.
 - 5.2. Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II SKYRIUS PASLAUGŲ ORGANIZAVIMAS BEI TEIKIMAS

6. Esant blogėjančiai paciento būklei, kai ligos etiopatogenetinių gydymo būdų nėra arba jie jau išnaudoti ir yra objektyvių požymių gyvybines funkcijas užtikrinančios vienos ar kelių organų sistemų negrįžtamo pažeidimo, dėl kurių nėra mediciniškai pagrįstos tikimybės pagerinti arba atkurti paciento gyvybiškai svarbių organizmo funkcijų, buvusių iki kritinės būklės atsiradimo, ir artėjant mirčiai, svarbu užtikrinti orų ir pagarbų atsisveikinimą tiek pacientui, tiek jo artimiesiems. Tokiais atvejais taikomi šie veiksmai:

6.1. Artimųjų informavimas. Gydantis ar budintis gydytojas, pastebėję ženklų apie paciento būklės blogėjimą, turi laiku ir taktiškai informuoti ligos istorijoje nurodytus artimuosius, tai yra paaiškinti diagnozės bei gydymo prognozę, pranešti apie ligos recidyvą arba išsemtas gydymo galimybes, taip pat informuoti artimuosius apie paciento mirtį. Informavimas turi būti pagrįstas aiškia, suprantama ir empatiška komunikacija.

6.2. Privatumo užtikrinimas. Esant galimybei, mirštantis pacientas perkeliamas į vienvietę palatą (arba į kelių vietų palatą, kurioje nėra hospitalizuotų kitų pacientų), kad artimieji galėtų netrukdomai pabūti su juo, užtikrinant paciento bei artimųjų orumą. Jei skyriuje nėra laisvų vienviečių palatų, prie paciento lovos statomos širmos, siekiant užtikrinti visus paciento ir jo artimųjų poreikius.

6.2.1. Jei mirštantis palatoje yra vienas, suteikiama galimybė paciento artimiesiems būti greta, neapribojant jų buvimo laiko;

6.2.2. jei palatoje yra ir kitų pacientų, suteikiama galimybė paciento artimiesiems (gali būti vienas arba keli artimieji, jeigu tai leidžia gydantis gydytojas) būti šalia paciento tiek, kiek artimojo buvimas nepažeidžia kitų toje pačioje palatoje esančių pacientų privatumo.

6.3. Tinkamos aplinkos sukūrimas. Ligoninės darbuotojai turi atsiklausti artimųjų ir sudaryti atsisveikinimo sąlygas, atsižvelgiant į paciento kultūrinius ir religinius papročius. Patalpoje užtikrinama tvarkinga, tyli, rami aplinka – jei įmanoma, sumažinamas triukšmo lygis, apšvietimas pritaikomas pagal artimųjų pageidavimus, apribojamas pašalinių asmenų srautas.

6.4. Dvasinės pagalbos organizavimas. Atsižvelgiant į paciento ar jo artimųjų pageidavimą, sudaromos sąlygos atlikti religinius ar kultūrinius ritualus (pvz., malda, dvasininko iškvietimas).

6.5. Darbuotojų elgesio standartai. Užtikrinamas pagarbus ir orus darbuotojų bendravimas su pacientu ir jo artimaisiais. Net ir esant be sąmonės, su pacientu bendraujama pagarbiai, kreipiamasi vardu, vengiant nereikalingų garsų ar staigių judesių.

6.6. Fizinio komforto užtikrinimas. Užtikrinama tinkama paciento kūno padėtis, higiena, skausmo kontrolė ir simptominis gydymas, siekiant palengvinti diskomfortą paskutinėmis gyvenimo valandomis.

6.7. Slaugos procedūrų atlikimas. Atliekamos tik būtinosios slaugos procedūros, nesukeliančios paciento diskomforto.

6.8. Laikas atsisveikinimui po mirties. Po paciento mirties artimiesiems leidžiama būti ne ilgiau kaip 2 valandas. Jei tai netrukdo kitų pacientų priežiūrai ar nesudaro infekcinių rizikų.

6.9. Elgesys su mirusiojo kūnu. Su mirusiuoju elgiamasi pagarbiai – kūnas uždengiamas, sutvarkoma aplinka, pasirūpinama oriu paruošimu pervežimui.

6.10. Informavimas apie tolimesnius veiksmus. Darbuotojai aiškiai ir suprantamai informuoja artimuosius apie tolimesnius veiksmus: kūno pervežimą, dokumentų tvarkymą, kur kreiptis dėl mirties liudijimo ir kitų procedūrų.

III SKYRIUS

ATSIISVEIKINIMO ORGANIZAVIMO TVARKA REANIMACIJOS IR INTENSYVIOS TERAPIJOS SKYRIUJE

7. Reanimacijos ir intensyvios terapijos skyriuje taikomos šio Aprašo nuostatos, tačiau dėl skyriaus specifikos taikomos papildomos taisyklės:

7.1. artimuosius dėl galimybės atsisveikinti informuoja gydytojas anesteziologas-reanimatologas;

7.2. lankymas organizuojamas tik prižiūrint skyriaus personalui, laikantis infekcijų kontrolės ir apsaugos priemonių naudojimo;

7.3. atsisveikinimo trukmė gali būti ribojama, atsižvelgiant į kitų pacientų saugumą, skyriuje atliekamas procedūras arba gyvybinių funkcijų palaikymo aparatūros naudojimą;

7.4. vienu metu prie paciento gali būti ne daugiau kaip vienas artimasis, išskyrus išimtinius atvejus, kuriuos nustato anesteziologas-reanimatologas;

7.5. esant ribotai erdvei ir kitų pacientų gyvybinių funkcijų palaikymo aparatūrai, artimųjų buvimas gali būti trumpalaikis arba ribojamas iki įmanomo minimumo;

7.6. visi sprendimai dėl atsisveikinimo formos ir trukmės priimami vadovaujantis paciento saugumu, medicininėmis indikacijomis ir skyriaus personalo rekomendacijomis.

IV SKYRIUS

MIRŠTANČIOJO ARTIMŲJŲ PAREIGOS

8. Netrukdyti medicinos personalui teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugų mirštančiajam ir kitiems pacientams.

9. Vykdyti personalo nurodymus.

10. Laikytis Ligoninės vidaus tvarkos taisyklių bei lankytojams nustatytų reikalavimų.
11. Gerbti kitų pacientų privatumą ir ramybę.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12. Visi Ligoninės darbuotojai, tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaujantys pacientų priežiūroje paskutinėmis jų gyvenimo akimirkomis, privalo laikytis šios tvarkos.
 13. Aprašas skelbiamas Ligoninės interneto svetainėje bei pacientams skirtos informacijos segtuvuose stacionaro skyriuose.
 14. Aprašas gali būti keičiamas arba naikinamas Ligoninės vyriausiojo gydytojo įsakymu.
-